

A BUDAPESTI JÁRMŰSZÖVETKEZET PÁLYÁZATOT HIRDET

pénzügyi osztályvezetői munkakör betöltésére

Pályázati feltétel: mérlegképes könyvelői oklevél és 10 éves szakirányú gyakorlat.

A pályázatokat a következő címre kérjük eljuttatni:

BUDAMOBIL

Budapesti Járműszövetkezet
Budapest XI.,
Temesvári út 19. 1509. Pf.: 29.

Megvételre felkínálunk egy Robur LO 3000-es, most vizsgázott 3 tonnás tehergépkocsit

Érdeklődni lehet: ÁFÉSZ Csesztreg, Rákóczi út 65. Telefon: 15.

Tipizálás miatt **sürgősen eladó egy Ikarus 66-os típusú autóbussz**

Az autóbussz műszaki állapota jó, műszaki vizsgálata 1980. május 5-ig érvényes.

Ár: megegyezés szerint.

EGYÉRTÉS MGT SZ Jászládány

Telefon: 22.
Telex: 23-527.
Ugyintéző: Bene Béla főmérnök.

Kiváló minőségű géppel felkötött

homok kapható homokbányánkban

Nyitva: hétköznap 7-től 16 óráig, szombaton 7-től 12 óráig.

KOSSUTH MG SZAKSZÖVETKEZET
Vasad
Tel.: 11.

ELADÓ
PVC, polietilén vagy más műanyag csomagolóanyaghoz való, új **AGRIA-FOLIFOR SAROKHEGESZTŐ ZSUGORCSOMAGOLÓ GÉP**

MAGYAR SZABVÁNYÜGYI HIVATAL
Budapest IX., Úllói út 25. 1150
Ugyintéző: Budai,
telefonszáma: 170-681.

ÜZLETNEK, RAKTÁRNAK ALKALMAS BELVÁROSI BÉRELMÉNYÜNK KEZELÉSI JOGÁT ÁTADJUK

141 m²-es üzlethelyiség: a VII. Jókai u. 16. szám alatt, 37 m²-es pincehelyiség: a VII. Klauzál tér 7. szám alatt, 18 m²-es üzlethelyiség: a VII. Wesseliényi u. 21. szám alatt, 20 m²-es üzlethelyiség: a VII. Rottenbiller u. 64. szám alatt.

FŐVÁROSI FINOMMECHANIKAI VÁLLALAT
Telefon: 220-396.
Ugyintéző: Filepné!

BÉRBE ADNÁNK

Jászberény belterületén, a vasútállomástól 200 m távolságra levő, 1500 m² alapterületű

RAKTÁRNAK ALKALMAS HELYSÉGET

JÁSZSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁG Jászberény, Pf.: 62. 5101
Telefon: Jászberény 16.
Telex: 23 377.

Eladó
egy gyári új, KSL-20-as típusú,

LÉGHŰTÉSES KLÍMABERENDEZÉS

Hűtőteljesítmény: 20 000 Kcal/h
Légteljesítmény: 4000 m³/h
Beépített elektromosfűtés: 7,2 kW, 3 fokozatban.

Különböző méretű, Westerform-H típusú

LÉGCSATORNAIDOMOK KÉT SILKA-EK HANGTOMPÍTÓ IDOM

500x600, R = Ø 500 méretben.

Építésgazdasági és Szervezési Intézet
Budapest II., Csalogány u. 9. 1027
Telefon: 853-977.
Ugyintéző: Németh Gyula.

200 m² alapterületű, több helyiségből álló

száraz pincehelyiség kiadó

Budapesten, a Mádi u. 2. szám alatt

LAKÁSFENNTARTÓ SZÖVETKEZET
Budapest X., Ihsáz köz 2. 1105
Telefon: 770-644.
(du. 16 óráig).

Háromszintes, 550 négyzetméteres beépített terület (minden célra alkalmas) és külön álló, összkomfortos modern ház 300 négyzetméteres telken eladó

Budapest XVI., Szlovák út 100.

MISKOLC-TAPOLCAN, a strand közelében, vállalati üdültetésre alkalmas, többszintes **CSALÁDI HÁZ ELADÓ**

Cím: Szatnók Zsolt, Edeleny, Ady Endre 33.

FŐKÖNYVELŐI MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉRE PÁLYÁZATOT HIRDETÜNK

Követelmény: felsőfokú végzettség, megfelelő szakmai gyakorlat.

Jelentkezés: személyesen Bácskai Húsipari Vállalatban (Baja, Ipari összekötő út, 7-es helyi autóbussz) vagy levélben: Baja, Pf.: 5. 6501

BÁCSKAI HÚSIPARI KÖZÖS VÁLLALAT

Az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár

következő szövegű

bélyegzője elveszett és 1979. december 15-től érvénytelen:

EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár
Bp. X., Keresztúri út 30-38.

MNB szám 201-03040

Bélyegző száma: 110

PYRO-ASTIK AKUSZTIKAI BURKOLAT SZERELÉSÉT VÁLLALJUK

A burkolat számítógépközpontok, gépekkel felszerelt irodák, zsbongók, zajos műhelyek, közlekedőfolyosók, éttermek egészségére ártalmas zajszintjének csökkentésére alkalmas.

ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET
Tatabánya, Kossuth Lajos u. 71-73.
Tel.: 11-577.
Telex: 27 265.
Ugyintéző: Stuber.

ELADUNK

hat SZK-6-os típusú **GABONA-KOMBÁJNT,** és egy K-700-as típusú **TRAKTORT**

JÁSZSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁG Jászberény, Pf.: 62. 5101
Telefon: Jászberény 416.
Telex: 23 377.

A BUDAPESTI JÁRMŰSZÖVETKEZET PÁLYÁZATOT HIRDET

áosztályvezetői munkakör betöltésére

Pályázati feltétel: okleveles árszakértői képesítés, mérlegképes könyvelői oklevél és 10 éves szakirányú gyakorlat.

A pályázatokat a következő címre kérjük eljuttatni:

BUDAMOBIL

Budapesti Járműszövetkezet
Budapest XI.,
Temesvári út 19. 1509. Pf.: 29.

KOHÓ- ÉS GÉPIPARI EXPORT

Kemény próba előtt...

A szakágazati, egyebek között a gépipari külkereskedelem aktuális kérdései széles körben foglalkoztatja a közgazdasági közvéleményt. Az 1980. évi várakozásokról beszélgetett Dr. Szabó Tiborral, a KGM Kereskedelmi Főosztályának vezetőjével a lapunk munkatársa, Wieszel Iván.

● Az 1980. évi tervelőirányzatok a korábbiaknál is nagyobb követelményeket támasztanak a kohászat és gépipari külkereskedési tevékenységével szemben. Ez egyaránt vonatkozik a mennyiségi és a minőségi követelményekre. A megnevezett feladatoknak hogyan tud eleget tenni az ágazat?

■ Kétségtelen, hogy a kohászat és gépipari külkereskedési feladatai ma az érdeklődés homlokterében állnak, ezzel együtt azonban feladat az is, hogy a lakosság vas-műszaki és tartós fogyasztási cikk igényét kielégítsük, a termelői vállalatokat a gyártáshoz szükséges elegendő és megfelelő alkatrészekkel, részegységekkel és egyéb kooperációs termékekkel szolgáljuk ki. Nem hanyagolható el az állami- és vállalati eszközökkel létesülő beruházások gépekkel, műszerekkel és egyéb berendezésekkel való ellátása sem.

A külkereskedelmi és belföldi értékesítési politikánk természetesen az észszerű szelekció, a gazdaságos gyártmány-összetétel és a nemzetközi munkamegosztásba való fokozott bekapcsolódás eredményeként kell kialakuljon.

Rátérve az 1980. évi konkrét külkereskedelmi feladatokra: a KGM exportját kb 15 százalékkal, ezen belül a nem rubel elszámolású viszonylatokban csak, nem 30 százalékkal kell növelni. A feladatot csak akkor tudja az ágazat teljesíteni, ha a vállalatok az eddigieknél sokkal erősebb összhangot tudnak teremteni a termelési és értékesítési politikájuk között.

A rubel relációjú exportunk lebonyolításához biztos alapot teremtenek a már érvényben levő államközi egyezmények. E relációk közül is kiemelkedik a Szovjetunió, ahová a jelen tervidőszakban a rubel elszámolású export mintegy 54 százaléka irányul. A hagyományos exportcikkjeink mellett különös gondot fordítunk a többfel nyersanyag-szállításokat ellátó gépek, eszközök és komplett létesítmények szállítására.

A nem rubel elszámolású forgalomban többé kevésbé kialakult az az áruösszetétel, amely a fejlett, illetve a fejlődő országokban adható el, illetve azon áruk köre, amely egy-egy relációban már bevezetettnek tekinthető. Így a fejlett tőkés országokban különösen a vágum-technikai cikkek (fényforrások stb.) és a szórakoztató híradástechnikai termékek; és a fémtolemékek, továbbá a hagyományos és numerikus vezérelt szerzőgépek exportnövekedésével számolhatunk.

■ Igaz, erről még nem esett szó, de amikor az ágazat külkereskedési tevékenységéről beszélünk mindenképpen — különösen az 1980-as év időszerű feladataira — a gazdaságos export készletét tekintem elsődlegesnek. Ezzel persze nem akarom az importtakarékosság jelentőségét kisebbiteni a külkereskedési egyensúly megerősítésében.

Ugy vélem a hazai gépgyártásban még számos kiaknázatlan forrás van az energiatakarékosságra, gépeink nehezek, technológiánk energiagünyesek. Ami a gép-szaladtól illeti, engedje meg, hogy egy kis kitéréssel válaszoljak a kérdésre. A géphezozatal nagysága népgazdasági szintű döntés eredménye, amelyben a gépipar csak annyi szerepet játszik, hogy kínálattal annak nagyságát, s összetételét ilyen, vagy olyan irányban és mértékben befolyásolja. A gépipart növekedése gazdasági haladásunk velejárója, s a gazdaságos gépipari kivitteli szerkezet ki-

A fejlődő országokba — különösen a nyersanyagokban gazdag országokba — a technológiai gépsorok, komplett gépark és üzemek exportját kívánatos fokozni. Csak példaként említenék néhány fővállalkozásban szállítandó komplexumot: a különböző élelmiszerfeldolgozó üzemek, kábelgyárak, konfekciós üzemek, műszerművek, kikötői berendezések, erőművek és az utóbbi időben örvendően egyre nagyobb számban létesülő autóbussz-összeszerelő üzemek.

A gépipartól évről évre elvárt és a népgazdasági átlagot meghaladó exportnövekedés természetesen a jelen és a perspektívus feladatok észszerű összehangolását igényli.

Gyakori az a tapasztalat, hogy a vállalatok termelésfejlesztési elképzelései alapján megvalósuló termékszerkezet nem felel meg az értékesítési lehetőségeknek. Nem elszigetelt jelenség az sem, hogy a vállalatok nagyívű fejlesztési terveket készítenek és hajtanak végre, de azok külföldi piaci hátteréről alig van információ, még kevésbé biztosított arra, hogy az több piacra kiállja majd a nemzetközi versenyképesség kemény próbáját. Világosan kell látni, hogy ezek az elmentmondások 1980-ban nem számolhatóak fel, s a folyamat ez irányban való szűnőleg nem válik még meghatározóvá, de e téren az előrelépés sürgető, mert ellentétben az esetben a tervek megvalósítása fozoghat veszélyben.

● A külkereskedési tevékenységbe beletartozik az import is. Eddig nem esett szó arról, hogy a KGM milyen lépéseket kíván tenni a g'pszaldó javítására.

■ Valóban a 900 ezer tonnás kivitel csúcsteljesítmény, az exportban különösen az, ha figyelembe vesszük, hogy a kivitt gazdaságossági mutatói is igen kedvezőek voltak. Nem vállalom a jó szerepét, de azt megállapíthatom, hogy 1979-ben a kohászati export bővítésében több tényező együttes eredménye jelentkezik: a nemzetközi piacon a magyar kohászati profilok iránt erős kereslet alakult ki, a belföldi szükséglet, az ipari termelés mérsékeltebben nőtt, s az 1978. évi magas készletfelhalmozódás miatt a hazai kereslet alacsonyabb volt a korábbiaknál. Ez az egybeesés 1980-ban már törvényszerűen nem várható. A kapacitásbővítés mértéke 1980-ban nem teremt számottevő pótlólagos kínálatot.

● Az 1979. évi gazdasági eredmények elemzése során többen felvetették, hogy a gépiparban az új termékek kibocsátásának üteme elmaradt a várakozástól. Hogyan hatott ez az exportra?

A gépipar nettó devizahozamának csökkenésében két tényező játszik közre: a nemzetközi szakszokás bővítése, ami a komparatív előnyök kihasználásának egyik útját jelenti; és az említett magas anyagfelhasználási hányad. Ez utóbbi csökkentése fontos gazdasági-műszaki feladat, amelyben az értékesítő munka fejlesztésére is nagy szükség van, de igen fontos a termékszerkezet ezzel összhangban levő átalakítása is. Hangsúlyozni szeretném, hogy 1979-ben e tekintetben fordulat állt be és a gépipar devizaegetyleneg az előző évhez képest számottevően javult.

● A gépipar nettó devizahozamájának hosszú ideig csökkenő irányzatú volt. E folyamatot hogyan lehet feltartóztatni?

A gépipar nettó devizahozamájának csökkenésében két tényező játszik közre: a nemzetközi szakszokás bővítése, ami a komparatív előnyök kihasználásának egyik útját jelenti; és az említett magas anyagfelhasználási hányad. Ez utóbbi csökkentése fontos gazdasági-műszaki feladat, amelyben az értékesítő munka fejlesztésére is nagy szükség van, de igen fontos a termékszerkezet ezzel összhangban levő átalakítása is. Hangsúlyozni szeretném, hogy 1979-ben e tekintetben fordulat állt be és a gépipar devizaegetyleneg az előző évhez képest számottevően javult.

■ A gépiparban a megjelent új gyártmányok mennyisége elmaradt a várakozástól. Itt azonban utalni szeretnék arra, hogy egy év export eredménye és az új termékek száma között nem szabad mechanikusan párhuzamot keresni. Az új termékekből csak a jó piaci munka eredményeként lehet valós export siker. Válljuk be, e munkában még sok a tanulnivaló. Vannak azonban olyan hagyományos termékeink is, amelyekből a piac nagyobb mennyiségeket venne fel, de a kínálatunk fejlesztési korlát miatt nem tudja ezt kielégíteni.

Nagyon fontosnak találom a kombinált fejlesztési politikát, amelyben a termékcsoere megfelel a piaci ritmusnak, amelynek befolyásolására aligha lehet erőnk. Példaként jelzem, hogy olyan termékek iránt, mint például a fémtolemégek cikk ipar számos terméke, a tartós fogyasztási cikkek közül igen sok, vagy a hagyományos szerzőgépek, stb. még ma is jelentős keresletet mutat a piacon, míg néhány általunk kifejlesztett magasabb technikai színvonalat képviselő termék iránt ma lanyha az érdeklődés.

Nem szabad feladni ezek piacterettségét, de számolni kell azokkal a nehézségekkel, amelyekkel minden olyan termék szembe kell nézzen, aki új termékkel goodwill nélkül lép ki a nemzetközi piacra. A piacteretést elősegítheti, ha a harmadik piaci együttműködésre különböző kooperációkat szervezünk, illetve a termelés mellett értékesítő vegyesvállalatokat hozunk létre.

● Többen azt állítják, hogy a külkereskedelmi szervezet jelenlegi rendje nem szolgálja elég hatékonyan a gépipar bővítését. Mi a véleménye erről?

■ Nem szeretnék előre nyilatkozni olyan kérdérről, amelyről napjainkban szervezet formában folyik a további fejlesztést szolgáló munka. Közismert tény azonban, hogy a gépipar növekedését a termékek piaci ismeretei, azokhoz való rugalmas alkalmazkodó képessége alapvetően befolyásolja. A külkereskedelmi szervezet tökéletesítésénél tehát arra kell törekedni, hogy ezeket a feltételeket megerősítsük, illetve erősítsük.

● Ha 1980-ban három kivánásra teljesülne, melyek lennének azok?

■ Nem gondolkoztam még ezen, de kapszából talán a következőket kívánom: A kohászati és gépipari export növekedése 1980-ban megfelelően a fejlesztési tervelőirányzatoknak és a vállalatok olyan lendületbe jöjjenek, amely már a VI. ötéves terv indításához is biztató alapot teremti.

A gépipar növekedésében már 1980-ban jelentősen csökkenjen az évközi hullámlás mértéke, ami nemcsak a vállalatok, hanem az ágazati irányítás dolga is megkönnyítené és javítaná a gazdasági hatékonyságot is, a piaci pozíciók erősítését. Végül egy utópisztikus kívánság: azt szeretném látni, hogy a fejlett ipari országok nagy cégének képviselői sorbanállnak a magyar vállalatok előtt, hogy megvásárolják azok találmányait és különböző know-how-jait.

Az 1980. évi külföldi hivatalos kiállítások programja a Hungexpo szervezésében

SZOCIALISTA ORSZÁGOKBAN	IZMIRI VÁSÁR	augusztus 20—szeptember 10.
A. Általános vásárok	Bécsi Vásár	szeptember 6—14.
Lipcei Tavasi Vásár	Szaloniki Vásár	szeptember 7—21.
Poznani Vásár	Göteborgi Magyar Hét	szeptember 16—28.
Lipcei Oszl Vásár	B. Szakvásárok és szakkiállítások	
Zágrábi Vásár	Chicago Sporttekk és Kemping Vásár	február 7—10.
Plovdivi Vásár	Hertie Áruházi Hetek	február 28—március 8.
B. Szakvásárok és Szakkiállítások	Chicago Szerszámép Vásár	szeptember 3—12.
Brno Élelmiszer Vásár	Müncheni Élelmiszer Vásár	szeptember 18—24.
Moszkvai TV és Filmtéchnikai Vásár	Frankfurti Könyv Vásár	október 8—13.
Brno Fogyasztási Cikk Vásár	Helsinki Fogyasztási Cikk Vásár	november 7—16.
Újvidéki Mezőgazdasági Vásár	Párizsi Élelmiszer Vásár	november 17—22.
Bolgrádi Műszaki Vásár	Milánói Műanyagipari Vásár	november 17—23.
Alma Ata Tudományos Technikai Vásár	Tokiói Orvosegészségügyi Vásár	november 19—22.
Pozsonyi Vegyipari Vásár	Belgiumi Áruházi Hét	időpont később
Leningrádi Halászati Vásár	FEJLETT NEM SZOCIALISTA ORSZÁGOKBAN	
Moszkvai Egészségügyi Vásár	A. Általános vásárok és önálló akciók	
Brno Gépipari Vásár	Tripoli Vásár	március 1—20.
Pozsonyi KGST Építőipari Kiállítás	Kairói Vásár	március 8—22.
Bukaresti Műszaki Vásár	Valenciai Vásár (Venezuela)	március 21—30.
FEJLETT NEM SZOCIALISTA ORSZÁGOKBAN	Djakartai Vásár	június 21—július 19.
A. Általános vásárok és önálló akciók	Damaszkuszi Vásár	augusztus 20—szeptember 8.
Amszterdami Magyar Hét	Algiri Vásár	augusztus 27—szeptember 12.
Milanoi Vásár	Teheráni Vásár	szeptember
Hannoveri Vásár	Bagdadi Vásár	október 1—15.
Barcelona Vásár	Abu Dhabi Vásár	időpont később
	Magyar Áruk Kiállítása Szaúd Arabiában	időpont később

A BUDAPESTI JÁRMŰSZÖVETKEZET PÁLYÁZATOT HIRDET

pénzügyi osztályvezetői munkakör betöltésére

Pályázati feltétel: mérlegképes könyvelői oklevél és 10 éves szakirányú gyakorlat.

A pályázatokat a következő címre kérjük eljuttatni:

BUDAMOBIL

Budapesti Járműszövetkezet
Budapest XI.,
Temesvári út 19. 1509. Pf.: 29.

A BUDAPESTI JÁRMŰSZÖVETKEZET PÁLYÁZATOT HIRDET

árostályvezetői munkakör betöltésére

Pályázati feltétel: oklevélés árszakértői képesítés, mérlegképes könyvelői oklevél és 10 éves szakirányú gyakorlat.

A pályázatokat a következő címre kérjük eljuttatni:

BUDAMOBIL

Budapesti Járműszövetkezet
Budapest XI.,
Temesvári út 19. 1509. Pf.: 29.

Eladó
egy gyári új, KSL-20-as típusú,
LÉGHŰTÉSE KLIMABERENDEZÉS

Hűtőteljesítmény: 20 000 Kcal/h
Légteljesítmény: 4000 m³/h
Beépített
elektromosfűtés: 7,2 kW, 3 fokozatban.

EGY LÉGHŰTÉSE KONDENZÁTOR

Különböző méretű,
Westerform-H típusú

LÉGCSATORNAIDOMOK
KÉT SILKA-EK HANGTOMPÍTÓ IDOM

500x600, R = Ø 500 méretben.

Építésgazdasági és Szervezési Intézet

Budapest II., Csalogány u. 9. 1027
Telefon: 853-977.
Ugyintéző: Németh Gyula.

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐSZÖVETKEZETEK GYÓGYÜDÜLŐ KÖZÖS VÁLLALATA, HARKÁNY

MEGVÉTELRE KERES ALKATRÉSZEKET

egy motoros meghajtású áteresztő szelepet kompletten (NA-80-as)
két olajfogót (108x3,6, L = 300 mm)

Ugyintéző: Budai,
Telefon: 12-496. Telefon: 225.

A Borsod megyei Zöldért Vállalat

ELADÓ:
egy Csepel 450-es,
egy Moszkvics furgon
és négy ZUK tehergépkocsit.

Érdeklődni lehet
a 13-622-es telefonon,
Kádor Ferenc ügyintézőnél.

A FORTE FOTOKÉMIAI IPAR felvételei keres közgazdászokat

a Budapesti Színes Képező Laboratóriumba és a váci központba.

Jelentkezni lehet:
Vác, Vám u. 3.
Személyzeti osztály.

Tipizálás miatt
ELADÓ
egy öttonnás,
IFA W-50 LSP típusú
GÉPKOCSI
pótkocsival.

DEBRECENI ASZTALOS SZÖVETKEZET
Debrecen, Galamb u. 1.
Telefon: 12-101.
Telefon: 72 449.
Ugyintéző: Oláh János.

ÜZLETNEK, RAKTÁRNAK ALKALMAS BELVÁROSI KERESKEDELMI KEZELÉSI JOGÁT ÁTADJUK

141 m²-es üzlethelyiség:
a VII. Jókai u. 16. szám alatt,
37 m²-es üzlethelyiség:
a VII. Klauzál tér 7. szám alatt,
a VII. Wesselenyi u. 21. szám alatt,
29 m²-es üzlethelyiség:
a VII. Rottenbiller u. 64. szám alatt.

FŐVÁROSI FINOMMECHANIKAI VÁLLALAT

Telefon: 226-386.
Ugyintéző: Filepné

Jó állapotban levő,
Somtron 382/12-es típusú

SZÁMLÁZÓGÉPET VENNÉNK

FONALKIKÉSZÍTŐ GYÁR
Budapest XX.,
Telefon: 478-000.
Ugyintéző: Járomi Gyuláné.

ELADÓ
PVC, polietilén vagy más műanyag csomagolóanyaghoz való, új
AGRIA-FOLIFOR SAROKHEGESZTŐ SZUGORCSOMAGOLÓ GÉP

MAGYAR SZABVANYUGYI HIVATAL
Budapest IX., Ulloi út 25. 1459
Ugyintéző: Budai,
Telefon: 170-681.

ELADUNK
hat SZK-6-os típusú
GABONA-KOMBÁJNT,
és egy K-700-os típusú
TRAKTORT

JÁRSZÁGI ALLAMI GAZDASÁG
Jászberény, Pf.: 62. 5101
Telefon: Jászberény 416.
Telefon: 23 377.

Értékesíteni szeretnénk
új, még nem használt
elektromos berendezéseinket:

egy NA 630-10/0,4 kV-os transzformátort,
a tartozékokkal együtt,
egy készlet három mézős, NVE 10-100 típusú nagyfeszültségű berendezést.

Érdeklődni lehet:
METALIMPEX
Acél- és Fémkúkereskedelmi Vállalat

Szolgáltatási Osztály
Budapest XIV., Május 1. út 17.
Telefon: 422-348.
Ugyintéző: Juhász László.

A BUDAPESTI JÁRMŰSZÖVETKEZET PÁLYÁZATOT HIRDET

főkonyvelő-helyettesi munkakör betöltésére

Pályázati feltétel: közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettség, oklevéles könyvvizsgálói oklevél és 10 éves szakirányú ipari gyakorlat.

A pályázatokat a következő címre kérjük eljuttatni:

BUDAMOBIL

Budapesti Járműszövetkezet
Budapest XI.,
Temesvári út 19. 1509. Pf.: 29.

Dunántúli gyár pályázatot hirdet

számviteli osztályvezetői munkakör betöltésére

Követelmény: közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettség.

A jelentkezéseket önéletrajzzal és az eddigi szakmai gyakorlat ismertetésével „Nagykanizsa 200” jellegre kérjük a Felszabadulás téri hirdetőbe, január 31-ig.

CHEMOLIMPEX

FEJLETTEBB SZERZŐDÉSES KAPCSOLATOK A BELFÖLDI PARTNEREKSEL

Az elmúlt esztendőben a nem rubel elszámolású kivitelünk mintegy 14 százalékkal, a tervezettet meghaladó mértékben nőtt. A Chemolimpex, amelynek összforgalma kb. 60 milliárd forint volt, ennél erőteljesebben fejlesztette nem rubel elszámolású exportját. A forgalom összetevőiről, továbbá az új szabályozók néhány — külgazdasági vetületben jelentkező — várható hatásáról, a vegyitermékek árgörögzéséről, a Chemolimpex és partnervállalati szerződéses kapcsolatairól készített interjújt Sándor Jánossal, a vállalat közgazdasági igazgatójával munkatársunk, Garamvölgyi István.

■ **Hogyan alakult a Chemolimpex export és importforgalma az elmúlt esztendőben?**

— Rendkívül kedvezően. Nem rubel elszámolású kivitelünk több mint 37 százalékkal nőtt, míg az import 2,5 százalékkal csökkent. A rubel elszámolású forgalom megközelítette a tervezettet, export-kötelezettségeinket általában teljesítettük. Néhány fontos importtermékből, ezek sorába tartozik a kén, a maróhárton, a kállsó, partnereink szállítással elmaradtak a szerződött mennyiségektől. Az így keletkezett hiányokat részben nem rubel elszámolású behozattalaj kellett pótolni.

■ **Milyen tényezőknek tulajdonítható a nem rubel elszámolású kivitel igen dinamikus növekedése?**

— Mindenekelőtt annak, hogy az év tizedik felében indított vegyipari fejlesztések-beruházások jórészt befejeződtek, azokat üzembe helyezték, megkezdtek, illetve az elmúlt évben futtatott feltermelésüket. Ennek eredményeként az exportálható vegyipari áruhalál emelkedett, egyebek között PVC-ből, polipropilénből, folyékony maronátrónból, acélradialpneuból és mezőgazdasági radiallyadroneskból.

■ **Milyen tényezőknek tulajdonítható a nem rubel elszámolású kivitel igen dinamikus növekedése?**

— Mindenekelőtt annak, hogy az év tizedik felében indított vegyipari fejlesztések-beruházások jórészt befejeződtek, azokat üzembe helyezték, megkezdtek, illetve az elmúlt évben futtatott feltermelésüket. Ennek eredményeként az exportálható vegyipari áruhalál emelkedett, egyebek között PVC-ből, polipropilénből, folyékony maronátrónból, acélradialpneuból és mezőgazdasági radiallyadroneskból.

■ **Az év kezdetén, a rendelkezésre álló piaci ismeretek tükrében, milyen árgörögzés adható 1980-ra?**

— Az elmúlt évben az alapvető vegyitermékek árszintje, különböző mértékben emelkedett, s általában jellemző a magas árszint. A magas árszint egy része spekulatív jellegű, abban az értelemben, hogy „kalkulált”, a már bekövetkezett olajár-emelkedést. Mégis azt kell mondanunk, hogy az olajárak emelni fogják a már kialakult árszintet, de az áremelkedés mértéke valószínűleg kisebb lesz az elmúlt évinél.

■ **Az árgörögzés alapján mi az ésszerű, az eredményes vállalati üzletpolitikai?**

— Mind az import-, mind az export, kötéseknek a legjobb időpont kiválasztása. A kivételnél például nem törekedünk jelentős év eleji kötésállomány biztosítására. Az importnál kisebb a vállalat „mozgásterét”, mert a felhasználók ellátása, az adott termék belföldi készlete a kötés és a szállítási időponttól többé-kevésbé „előírja”.

■ **Folytatód-e ebben az esztendőben a nem rubel elszámolású kivitel dinamikus növekedése, milyen előirányzatokat tartalmaz a vállalat 1980. évi terve?**

— Növekedés lesz, de nem olyan dinamikus, mint eddig. Az elmúlt négy évben a nem rubel elszámolású kivitel — 1975-höz képest — több mint háromszorosára nőtt, 1979-ben több mint 50 százalékkal meghaladta az 1980-ra elő-

■ **A javasolt olyan számottevő — 1978-ban 2%-kal javult a cserearány — hogy az kizárólag piaci és ármunkával aligha magyarázható. Tehát?**

— Újra utalnom kell a már termelő új létesítményekre, amelyek nemcsak mennyiségben, volumentben növelték az export áruhalálakat, egyúttal a kivitel struktúráját is módosították. Ezek a termékek jórészt úgynevezett kemény-cikkek, amelyek keresettek, s ez az árukban, az áremelkedésekben is kifejezésre jut. Az elmúlt évben az export árszereketében emelkedett, jelentőség vált a kemény-cikkek aránya, s ennek eredményeként csökkent a magasabb feldolgozottsági fokot képviselő, de puha-cikkek jellegű késztermékek, a műbőrök, a fotonanyagok stb. részesedése. Természetesen az utóbbi termékcsoportnál is lehetséges és törekedtünk is — főként választékmozdításával — az export gazdaságosságát javítani. A camping-cikkek-nél például a szélesebb ágybetétek arányának növelésével, a műbőröknek pedig bőrdíszmű-jellegű típusok gyártásával és exportjával. Emellett számos kevésbé gazdaságos termék — pl. kerékpár-pneuk, gumpadlók — külpiaci értékesítését erőteljesen csökkentettük.

■ **Az elmúlt évben az alapvető vegyitermékek árszintje, különböző mértékben emelkedett, s általában jellemző a magas árszint. A magas árszint egy része spekulatív jellegű, abban az értelemben, hogy „kalkulált”, a már bekövetkezett olajár-emelkedést. Mégis azt kell mondanunk, hogy az olajárak emelni fogják a már kialakult árszintet, de az áremelkedés mértéke valószínűleg kisebb lesz az elmúlt évinél.**

■ **Az elmúlt évben az alapvető vegyitermékek árszintje, különböző mértékben emelkedett, s általában jellemző a magas árszint. A magas árszint egy része spekulatív jellegű, abban az értelemben, hogy „kalkulált”, a már bekövetkezett olajár-emelkedést. Mégis azt kell mondanunk, hogy az olajárak emelni fogják a már kialakult árszintet, de az áremelkedés mértéke valószínűleg kisebb lesz az elmúlt évinél.**

irányzott értékszintet. Természetesen nem a pozitívum az exportdinamika mérséklődésének az oka, hanem az, hogy 1980-ban az exportálható termékek volumene lényegében változatlan, elsősorban árumunkával, további termékstruktúramódosítással növelhető kisebb mértékben az export.

■ **1980-ra egyébként még nincs végleges programunk, ennek kidolgozása, a termelő vállalatokkal való egyeztetése még nem zárult le. Előzetes az az adat is, hogy a rubel elszámolású forgalomban 7-10 százalékos fejlődésre számíthatunk.**

■ **Eddigi kérdéseink külgazdasági szemléletűek voltak. Térjünk át — jelképesen szólva — a belgazdasági kérdésekre. Vannak-e problémák a külkereskedelmi vállalatokra érvényes új gazdasági szabályozások?**

— A bizonyítvány díjak csökkentését a kereskedelmi adó megszüntetése várhatóan csak részben ellensúlyozza, a vállalati jövedelem, nyereség kisebb lesz. Ez abban az összefüggésben okozhat problémát, hogy az új termékek piaci bevezetése mindig több ráfordítást, költséget igényel, az eredmény viszont csak később — esetleg évek múlva — jelentkezik. Az új jövedelmi viszonyok — vállalatintézet eléri mértékben — ütközötti fogják az éves és a távlati értékesítést.

■ **Kétségtelen, hogy az új szabályozás újabb területeken teszi lehetővé a külkereskedelmi vállalatok anyagi-pénzügyi részvételét az exportfejlesztésben. Gondolok a nyereségadó-kezdvényre és a fejlesztési társaságra, a tartalékalap felhasználásának kibővítésére. A Chemolimpexnél az elmúlt 8-10 esztendőben igen eredményesen bizonyult a fejlesztési alapból történő exportfejlesztés. 1974 óta mintegy 90 millió forintot — évente több mint 10 millió forintot — bocsátottunk a termelő vállalatok rendelkezésére, s ennek eredményeként évente 1-2 millió dollár értékű új terméket növelte a kivitel. Ezt a rendkívüli gazdaságos exportfejlesztési lehetőséget viszont csökkenteni fogja a nyereség és a fejlesztési alap mérséklődése.**

■ **A szabályozás egyéb elemeinek a hatása?**

— Bár nem törekszünk a kötésállomány mielőbbi feltöltésére, mindenképpen tudunk kell, hogy a termelő vállalatok ebben az évben mit és mennyit exportálnak a külpiacokon értékesíteni. Partnereink egy része még nem nyilatkozott. Elsősorban azoknál a vállalatoknál tapasztalható bizonytalanság, amelyeknél indokolt a termelési és az értékesítési szerkezet korszerűsítése s ennek pénzügyi felvételeit még nem rögzítették.

■ **A nem rubel elszámolású külkereskedelmi és hazai termelői árak szoros kapcsolata szükségesképpen növelte a termelési és felhasználói árakról való tájékoztatásnak jelentőségét és igényét. Mit tesz ennek érdekében a Chemolimpex?**

EXPORT-IMPORT

A Gyár- és Gépszerelő Vállalat a Tescoval közösen több külföldi szerelési megbízásnak tesz eleget az NSZK-beli Deutsche Babcock AG-val közösen vegyipari berendezéseket és csőrendszereket építenek. A Babcock céggel együttműködve Líbiában kazánszerelést végeznek. Egy tunézai erőműbővívelés az NSZK-beli Kraftwerk Union vállalattal együtt vállaltak el turbinaszerelesét munkát.

Prágában magyar közreműködéssel létesült új nemzetközi és országos helyközi telefon- és távíróközpontot adtak át január elején. A Budavox ennek keretében magyar berendezéseket 6 millió rubel értékben exportált Csehszlovákiába.

A Chemolimpex január elején a szovjet Szovjetpromexporttal aláírta az 1980. évre szóló műtrágya és műtrágya-alapanyag szállításiáról kötött import megállapodást, amelynek értéke mintegy 71 millió rubel. A most kötött szerződés szerint a Szovjetunióból nyersfoszfát, kálműtrágya, nitrogénműtrágya, foszfor-műtrágya és ammoniumfoszfát érkezik.

A Budapesti Harisnyagyár a külkereskedelmi közvetítéssel, mintegy 3,6 millió dollárért szállít nyugati országokba termékeit. Legfontosabb piacuk: a skandináv országok, az NSZK, Franciaország és Ausztria. A szocialista piacokra több mint 2,5 millió rubelért értékesítenek áruikat.

A Villamos Berendezés és Készülék Művek az idén megkezdte exportját közvilágítási lámpatestekből az NSZK-ba. A külkereskedelmi közreműködéssel, Eddig mintegy 2 millió márkárt adtak el különböző típusú lámpatesteket. Ezen kívül több ország érdeklődik az új típusú reflektorok iránt, amelyek gyártásához Svájcban vásároltak gépeket és átvették a gyártási technológiát.

A Május 1. Ruhagyár a Hungarotex-szel közösen több mint 13 millió dolláros exportot tervez az idén. Nevük sorában belépett az USA és Kanada. A szocialista értékesítések mintegy 4,2 millió rubel lesz.

A frankóna a 80-as években

A frankóna a világgazdaság legrégebbi pénzügyi szervezetének működési alapelvei a következők:

— az egyes valuták és a zóna vezető valutája, a francia frank közötti fix árfolyam;

— az egyes valuták szabad átáradása a frankónán belül, és az átváltóhatóság közös szabályozása a többi valutával kapcsolatban;

— a tagállamok a francia kincstárban letétbe helyezik tartalékaikat (deviza, arany, SDR) 65 százalékát, ennek ellentételezéseként Franciaország magára vállalja az esetleges deficit finanszírozását;

— a belső és a külső konvertibilitás összekapcsolása érdekében a francia kincstár egy úgynevezett operációs számlát működött.

Ha a zóna egy tagállama a zónán kívül vásárol, saját fizeteschéket az operációs számlán váltják át devizára, ha egy tagállam a zónán kívülről ad el, a kapott devizával nem rendelkezhet szabadon, azt az operációs számlán azonnal átváltják francia frankra, majd az adott tagállam fizetési eszközeire.

A pénzügyi jelentősége

A két további működési mechanizmus önmagában is mutatja, mennyire korlátozott a frankóna fejlődő tagállamainak pénzügyi önállósága. Ez is csak 1972–73-tól létezik, amióta a Közép-Afrikai Államok Központi Bankja és a Nyugat-Afrikai Államok Központi Bankja központosították a pénzügyi politikát, a tagállamok és részvetneket közös fejlesztési program finanszírozásában.

A frankónán belüli konvertibilitás természetesen megkönyíti a belső kereskedelmet és a tőkeáramlást. A francia külkereskedelemben mégis egyre csökken a frankóna részesedése; exportjának 3,3 százaléka áramlik a zóna tagállamaiban, s onnan származik importjának 2,3 százaléka. E viszonylag szerény számok nem tükrözik, hogy mekkora a zóna jelentősége Franciaország nyersanyagellátásában: innen szerzi be uránuszulfidjének 93 százalékát, Nikkeltől 83, mangánból 45, foszfáttól pedig 30 százalékot ez a mutató. Jónagyon nagy a zóna szerepe az élelmiszerellátásban is: innen származik a Franciaországban elfogyasztott barna 92, cukor 80, kakaó 57, kávé 42 százaléka.

Ha a külkereskedelmi forgalmat a zóna fejlődő tagjainak oldaláról vizsgáljuk, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy külkereskedelmi forgalmunknak átlagosan mintegy 40–45 százalékát Franciaországgal bonyolítják le. Még ennél is nagyobb a francia részesedése a tőkeimportjukban. Ezek az arányok évről évre csökkennek: Franciaország dinamikusan növekvő exportja ellenére folyamatosan teret vesz mint árú- és tőkeexportor, mindeketül az USA, az NSZK, Japán és Kanada javára.

Ami a zóna fejlődő tagjainak egymás közötti kereskedelmét illeti, annak részesedése külkereskedelmük maximum 10–15 százaléka körül mozog, és a 70-es évek második felében állandóan csökkent. A zóna tagjainak külkereskedelme a legdinamikusabban a zónán kívüli államokkal, mindenképp az EGK-val bővül. Az egymás közti kereskedelem viszonylag kis súlya természetesen a gyarmati örökség része, hiszen ezek az országok a múltban is külön-külön kapcsolódtak a gyarmattartóhoz, gazdaságuk komplementaritása csekély, az egymás közötti kereskedelem bővüléséhez szükséges infrastruktúra sem áll rendelkezésre. Így a közös pénzzel rendelkező és egymással vámononban álló államok gazdasági együttműködése nem fejlődik dinamikusan, éppen ellenkezőleg: egymás közötti kereskedelmi kapcsolatuk kereskedelmük összességéhez viszonyítva csökkennek.

Kölcsönös előnyök?

Párizsban a frankóna kölcsönös előnyéről beszélnek, hangsúlyozva, hogy működéséből Franciaország, a francia tőke hasznosít, de ugyanakkor a zóna működése a fejlődő tagállamok részére is előnyös, mi több: Franciaország bizonyos áldozatokot hoz a zóna tagjai gazdasági fejlődésének meggyorsítása érdekében. Franciaország az operációs számlán — a hetvenes évek végéig pozitív — egyenlegről, valamint a kincstárban letétbe helyezett tartalékokból valutáris többlet-

hez jutott, s ebből, valamint a zónán belüli tartósan szufficiens külkereskedelméből finanszírozhatja fizetési mérleghiánya egy részét. A francia tőke a belső konvertibilitás és az állandó árfolyam következtében nagy biztonságban érezhet Afrikában megtermelt profitjának transzferjét.

A fejlődő tagok számára a zóna megkönnyíti a Franciaországgal folytatott kereskedelem lebonyolítását, bizonyos mértékig segíti a tőkeimportot, a Franciaországgal fenntartott speciálisan szoros pénzügyi együttműködés pedig növeli a francia pénzügyi segélyeket, előmozdítja a zóna tagjai közötti regionális együttműködést, végül, de nem utolsósorban kétségtelenül bizonyos pénzügyi stabilitáshoz segíti ezeket az államokat.

A frankóna azonban nemcsak előnyöket, de hátrányokat is jelent tagjai, mindenképp afrikai tagállamok számára. Franciaország mind ez ideig nem érezte a lehetséges hátrányokat, mivel 1977–1978-ig a tagok nemzetközi pénzügyi tevékenységének ellenőrzésével sikerült azok fizetési mérlegének szufficitjét fenntartani, így devizából többet jutott. Az afrikai tagok a zónához való esztendővel kapcsolatosan lemondanak a pénzügyi függetlenség lehetőségéről, a külpolitikai politikájuk egyik fontos szabályozó eszközeinek önálló működésétől. A frankóna végeredményben Franciaország afrikai politikai és gazdasági jelenlétének egyik legfontosabb eszköze, a francia neokolonizáltság egyik jellegzetes megnyilvánulása.

A nyolcvanas évek kérdőjelei

Az afrikai tagállamok számára a frankóna nem annyira előnyök forrása, hanem kényszerűség, hiszen rendkívül nagy a Franciaországgal folytatott kereskedelemre, a francia segélyekre és tőkére való ráutalásuk. E miatt, s nem az előnyök és hátrányok gondos összevetése alapján vállalják a zónához való tartózkodást a nyolcvanas évek világgazdasági változásai súlyosan érintették a zóna afrikai tagállamait, így a nyolcvanas évekre sokan megkérdőjelezték, ha nem is a frankóna létét, de legalábbis jelenlegi működési mechanizmusának fenntarthatóságát.

Franciaország számára új helyzetet teremt a zóna tagjainak növekvő eladósodása: a frankóna fizetési mérleg-hiánya 1980-ban minden valószínűség szerint eléri a 4,5 milliárd dollárt. Franciaország így nem jut pótlólagos devizaforrásokhoz, éppen ellenkezőleg: elvileg neki kellene ezt fedeznie — erre viszont nem hajlandó.

Az afrikai tagok magatartását a nyolcvanas években két tényező módosíthatja. Ha külkereskedelmükben és tőkeimportjukban tovább mérséklődik Franciaország részesedése, ez már önmagában is csökkentheti a frankónából számukra származó előnyök értékét. Ennél is fontosabb, hogy mindez ismételtén felvetheti a francia frank és nemzeti valuták árfolyama változatlanosságának problémáit. Ez az árfolyam fix, de elvileg nem változtathatatlan, módosításra mégsem kerül sor soha. Franciaország szerint azért, mert a változatlan árfolyam biztosította stabilitás és biztonság alapvető fontosságú a külföldi kereskedők és tőkeexportőrök számára, így ha az árfolyam változtatása kedvezően hathatna is egyes országok fizetési mérlegére, de gátolná a további tőkeimportjukat.

Csak hogy az olaj- és általában a nyersanyagszámla az afrikai országokban az egyre nagyobb, cserearányai folyamatosan romlanak, s ez ellen önálló monetáris politika nélkül nehéz védekezni. A tőkeimportot pedig nem biztos, hogy kedvezőtlenül befolyásolná az árfolyamok módosítása, hiszen az EGK-tagok számára a Loméi Egyezményben biztosították a tőke szabad működésének minden lehetséges garanciáját. Az egyre nagyobb mértékben Afrikába áramló amerikai, NSZK-beli, kanadai és japán tőkét pedig talán még jobban vonzhatná egy megváltozott valutárfolyam.

Ezek a problémák nyilván erős hatással lesznek a frankóna következő évtizedére. A kérdés mindenképp az, hogy az afrikai államok mennyire kívánják növelni gazdasági önállóságukat. Ezen belül különösen jelentős szerepet játszathat Elefántcsontpart, Gabon és Kamerun, mint a zóna viszonylag legfejlettebb (vagy pontosabban: legkevésbé fejletlen) tagjai.

Csáki György

LENGYELORSZÁG

TÖREKVEKÉK A VIZSZENNYEZŐDÉS CSÖKKENTÉSÉRE

Hasonlóan más, iparilag gyorsan fejlődő országokhoz, Lengyelországban is egyre nagyobb gondot okoz a vizek szennyeződése, s nagy erőfeszítéseket tesznek a természet vízhozartásának rendjének helyreállítására. A lengyel folyók teljes hosszának már csak 20 százaléka alkalmas ivóvíz nyeresére, 34 százaléka állattenyésztési és fürdési célokra, 19 százaléka pedig csupán ipari felhasználásra. A fennmaradó 27 százalékot osztályon aluli minőségű, azaz semmire sem használható, vagy éppen annyira szennyezett, hogy a környezet, az egészséges és veszélyeztetett.

A helyzetet súlyosítja, hogy az említett átlagos értékeknél éppen azokon a nagy folyókon rosszabb a helyzet, amelyek a legtöbb város ivóvízellátását kellene biztosítaniuk. Így például már sem a Vízutulat, sem az Oderán nincs olyan szakasz, amelynek vízminősége első osztályú volna, sőt az előbbi folyó teljes hosszának 30, az utóbbinak pedig 70 százaléka szakaszán a víz már ipari célokra sem alkalmas. A probléma fokozódó súlyosbodásának egyik alapvető oka átfogó, központi vízvíztisztítási rendszer hiánya, amit a helyi, elégtelen kezdeményezések nem tudnak elcsúsztatni.

A legsürgetőbb, közvetlen feladat a Vízutula szelvényi szakasza vízhozartásának rendezése. Annál is inkább, mert csupán a katowicei vízadóságban naponta 2,6 millió köbméter erősen szennyezett víz kerül a folyóba, s ez önmagában tönkreteszi a Vízutula alsó szakaszának vízminőségét. A vállalatok ugyanis — inkább fizetve az évekkel ezelőtt megállapított bírságot — jelenleg még nem érdekeltek kellően a környezetvédelmi szempontok érvényesítésében.

OECD

PROGNÓZIS A NYUGATI ACÉLPÁRRÓL

A közelmúltban Párizsban tartott OECD-szimpoziumot nagyfokú bizonytalanság jellemezte a nyugati acélpár fejlődésének prognosztizálásán illetően, annál is inkább, mert a korábbi előrejelzések nem valósultak meg. A résztvevők megnyilatkozásaiból mindössze az a — többé-kevésbé bizonytalan — prognózis szövegezhető, hogy a nem szocialista országokban 1985-ig az acélfelhasználásnak évente kb. 1–4 százalékos növekedésével lehet számolni. Ugyanakkor valószínűsíthető, hogy az elkövetkező években az acélgártás növekedni fog a fejlődő országokban, míg az iparilag fejlett országokban stagnálás lesz.

Szakértők szerint a nyugat-európai és az amerikai acélpárból további, a hatékonyságot növelő modernizációkra kerül sor — kevesebb munkaerő foglalkoztatása mellett. E törekvések azonban nagy ellenállásra találnak a szakszervezeteknél. Ennek indoklását alátámasztja, hogy például a British Steel Corporation-nél 1975-től mostanig 38 000-rel csökkent a foglalkoztatottak száma, s a racionalizálási tervek szerint ezt az év augusztusától további 52 ezer fő csökkenése követi. Ugyanakkor az amerikai acélpárból 1969 óta kerekén 100 000 munkahely szűnt meg. Nem véletlen tehát, hogy éppen amerikai részről leszögezték: bármennyire is hangzatosak nyugat-európai országok a szabad piacgazdálkodást, minden állam sokadalmi támogatást nyújt saját nemzeti acélpárának.

Az amerikai acélpárból további, a hatékonyságot növelő modernizációkra kerül sor — kevesebb munkaerő foglalkoztatása mellett. E törekvések azonban nagy ellenállásra találnak a szakszervezeteknél. Ennek indoklását alátámasztja, hogy például a British Steel Corporation-nél 1975-től mostanig 38 000-rel csökkent a foglalkoztatottak száma, s a racionalizálási tervek szerint ezt az év augusztusától további 52 ezer fő csökkenése követi. Ugyanakkor az amerikai acélpárból 1969 óta kerekén 100 000 munkahely szűnt meg. Nem véletlen tehát, hogy éppen amerikai részről leszögezték: bármennyire is hangzatosak nyugat-európai országok a szabad piacgazdálkodást, minden állam sokadalmi támogatást nyújt saját nemzeti acélpárának.

Csak hogy az olaj- és általában a nyersanyagszámla az afrikai országokban az egyre nagyobb, cserearányai folyamatosan romlanak, s ez ellen önálló monetáris politika nélkül nehéz védekezni. A tőkeimportot pedig nem biztos, hogy kedvezőtlenül befolyásolná az árfolyamok módosítása, hiszen az EGK-tagok számára a Loméi Egyezményben biztosították a tőke szabad működésének minden lehetséges garanciáját. Az egyre nagyobb mértékben Afrikába áramló amerikai, NSZK-beli, kanadai és japán tőkét pedig talán még jobban vonzhatná egy megváltozott valutárfolyam.

Ezek a problémák nyilván erős hatással lesznek a frankóna következő évtizedére. A kérdés mindenképp az, hogy az afrikai államok mennyire kívánják növelni gazdasági önállóságukat. Ezen belül különösen jelentős szerepet játszathathat Elefántcsontpart, Gabon és Kamerun, mint a zóna viszonylag legfejlettebb (vagy pontosabban: legkevésbé fejletlen) tagjai.

Ezek a problémák nyilván erős hatással lesznek a frankóna következő évtizedére. A kérdés mindenképp az, hogy az afrikai államok mennyire kívánják növelni gazdasági önállóságukat. Ezen belül különösen jelentős szerepet játszathathat Elefántcsontpart, Gabon és Kamerun, mint a zóna viszonylag legfejlettebb (vagy pontosabban: legkevésbé fejletlen) tagjai.

Csáki György

A nemzetközi termelési specializáció kooperáció bővítése nagyobb követelményeket támaszt a közlekedéssel szembe. A minőségileg új feladat sikeres megoldásához elengedhetetlen az útvonalak leújratásának, új közlekedési eszközök és technológiák közös erővel történő alkalmazása.

A KGST fennállásának 30 éve alatt minden tagországban jelentős mértékben fejlődött a közlekedés. A gazdaság gyors ütemű növekedése, új gazdasági körzetek kialakítása és az integrációs folyamatok fejlődése minden szállítási módban és áruforgalom növekedését eredményezte.

	Áruszállítás volumene milliárd tonnakilométerben			
	1950	1960	1970	1978
Bulgária	3,2	11,0	88,0	80
Csehszlovákia	17,3	55,8	80,1	100
Lengyelország	44,7	104,0	110,0	467
NDK	6,1	15,6	26,1	40
ROMÁNIA	17,5	47,9	122,0	129
Románia	5,1	22,7	85,6	113
Szovjetunió	494,0	1814,0	3274,0	5626

A KGST-országok teherforgalmának, megfőbbiztosított nem kísér az útvonalak lényeges növekedése. A KGST-orszáok vasútvonalainak hossza az 1950. évi 189 810 kilométerről 1978-ra csak 219 24

	Év	Vasúti száll.	Tengeri száll.			
			Folyami száll.	Közúti száll.	Csővez. száll.	
Bulgária	1950	80,3	30,1	4,9	4,7	—
	1978	21,4	61,8	3,9	12,4	1,6
Magyarország	1950	89,6	1,0	7,9	1,5	—
	1978	61,1	11,7	4,7	14,6	7,8
NDK	1950	45,9	—	8,5	5,6	—
	1978	40,4	—	1,5	7,3	3,6
Lengyelország	1950	78,6	20,3	0,6	0,5	—
	1978	29,6	64,0	0,6	2,2	3,6
Románia	1950	83,4	6,7	7,3	0,5	2,1
	1978	45,0	42,5	1,8	7,4	5,4
Szovjetunió	1950	86,8	5,7	6,7	0,1	0,7
	1978	60,6	14,4	4,3	2,0	18,6
Csehszlovákia	1950	82,5	—	4,4	2,1	—
	1978	66,9	12,9	3,2	9,1	9,8

Az adatok a tengeri szállítás gyors növekedését bizonyítják, amelynek fejlesztése a KGST-országok a hatvanas évek közepétől egyre nagyobb figyelmet fordítanak. A szocialista országok tengeri kereskedelmi flottájának folyamatos bővítése és a teherforgalomban elfoglalt hányadának lényeges növelését a KGST-országok egyre nagyobb mérvű nemzetközi munkamegosztása tette szükségessé.

A Szovjetunióban gyorsan fejlődött a közlekedés szállítás. Az integrációs folyamatok elmozdulásával összefüggően a közlekedési eredményeképpen más KGST-országokban is megjelent az a szállítási módok.

A raszti közlekedés arányának erős növekedése nem jelenti azt, hogy a vasút elveszít alapvető jelentőségét. A vasút folyamatos fejlődésének növekedését, 1950–1978 között Bulgáriában több mint 6,5-szeresére, Magyarországon 4,5-szeresére, NDK-ban 3,5-szeresére, Lengyelországban közel négyeszeresére, Romániában több mint nyolcszorosára, a Szovjetunióban közel hatszorosára, Csehszlovákiában négyeszeresére nőtt és korszerűsödött.

Villamosított vasútvonalak

A KGST-országok a vasutak villamosításának magas fokát érték el: a villamosított vonalak hossza 1979 elején 57 085 kilométer volt. Aránya a hálózat teljes hosszához képest 1978 végén Magyarországon 17,5 százalék, az NDK-ban 10,7 százalék, Kubában 2,9 százalék, Lengyelországban 27,1 százalék, Romániában 18,4 százalék, a Szovjetunióban 29,2 százalék, Csehszlovákiában 22 százalék volt Bulgáriában pedig — ahol 1960-ban még nem volt villamosított vonal — már elérte a 33 százalékot.

A szocialista országok közlekedésfejlesztésében azonban még számos a megoldatlan probléma. A közlekedési beruházások túlnyomórészt a már meglévő hálózat megerősítésére fordították. Ez lehetővé teszi, hogy viszonylag kisebb beruházások mellett újabb szállítástokat be

Az adatok a tengeri szállítás gyors növekedését bizonyítják, amelynek fejlesztése a KGST-országok a hatvanas évek közepétől egyre nagyobb figyelmet fordítanak. A szocialista országok tengeri kereskedelmi flottájának folyamatos bővítése és a teherforgalomban elfoglalt hányadának lényeges növelését a KGST-országok egyre nagyobb mérvű nemzetközi munkamegosztása tette szükségessé.

Csáki György

A KGST-ORSZÁGOK

KÖZLEKEDÉSI INTEGRÁCIÓJA*

kilométerre nőtt. A nagyobb áruforgalmat a már kialakult közlekedési hálózat intenzívben hasznosítása révén tudták lebonyolítani.

A Szovjetunióban az új körzetek termelőerőinek feltöltése, valamint a hálózat rugalmasságának javítása céljából folyik új vasútvonalak építése. 1950–1978 között évente körülbelül 1000 kilométer vasutat építettek. (A legnagyobb, s folyamatosan levő — építkezés a Bajkál-Amur Vasútvonal.)

Az európai szocialista országokban Bulgáriában, Romániában és Lengyelországban is fejlődött a vasútepités. Az NDK-ban és Magyarországon viszont a vasútvonalak teljes hossza valamelyest csökkent, mivel megszüntették a kishatékonyságú szakaszokat, amelyek nem voltak gazdaságosak.

Az új közutak építése a Szovjetunióban és Bulgáriában volt különösen intenzív.

A szállítási struktúra változása

A KGST-országok közlekedésének szerkezete változott. 1950–1978 között lényegesen módosult az egyes szállítási módok aránya a teljes áruforgalom százalékában:

	Év	Vasúti száll.	Tengeri száll.			
			Folyami száll.	Közúti száll.	Csővez. száll.	
Bulgária	1950	80,3	30,1	4,9	4,7	—
	1978	21,4	61,8	3,9	12,4	1,6
Magyarország	1950	89,6	1,0	7,9	1,5	—
	1978	61,1	11,7	4,7	14,6	7,8
NDK	1950	45,9	—	8,5	5,6	—
	1978	40,4	—	1,5	7,3	3,6
Lengyelország	1950	78,6	20,3	0,6	0,5	—
	1978	29,6	64,0	0,6	2,2	3,6
Románia	1950	83,4	6,7	7,3	0,5	2,1
	1978	45,0	42,5	1,8	7,4	5,4
Szovjetunió	1950	86,8	5,7	6,7	0,1	0,7
	1978	60,6	14,4	4,3	2,0	18,6
Csehszlovákia	1950	82,5	—	4,4	2,1	—
	1978	66,9	12,9	3,2	9,1	9,8

nyoltsanak le, s ez nagy eszközmegtakarítással jár minden KGST-országban. Ez azonban elkerülhetetlenül a feszültség növekedésével, a szállítások bizonyos irányában történő koncentrállással jár. A Szovjetunió a vasúti szállítások szintjét tekintve a világon az első helyen áll.

A 140 ezer kilométer hosszú szovjet vasúti vonal volumén munkát végez, mint a világ összes többi, összesen 1,2 millió kilométer hosszú vasútvonala. A Szovjetunióban a vasútvonalak minden egyes kilométerét ötször olyan intenzíven hasznosítják, mint az Egyesült Államokban, és hét-tízszere intenzívebben, mint az iparilag fejlett nyugat-európai országokban.

Aránytalanságok

A KGST-országok közlekedésfejlesztési tervei különleges figyelmet fordítottak a gördülőanyag kiegészítésére, néha a vonalak, csomópontok, kirakóhelyek fejlesztésének kárára. Az ilyen fejlesztés következtében időnként aránytalanság alakul ki a hálózat és a csomópontok kapacitása, továbbá a gördülőállomány, illetve a kikötők kapacitása és a hajók száma és tartalma között. Jelenleg bizonyos nehézségekkel küzd a szovjet vasút, több fontos irányban az előzőekben említett okok miatt feszültség tapasztalható. Hasonló nehézségek jelennek meg a többi KGST-országban is.

A közlekedés fejlesztési ütemének erőteljesebbnek kell lennie a termelési fejlesztési ütemével. A közlekedési együttműködés minőségileg új szakasza, hogy a KGST XXXIII. ülészaka elfogadta a hosszú távú együttműködési célprogramot.

A közlekedési integráció legfontosabb irányai: együttes tervezés, a nemzetközi szállítások és szállításcsoportok fejlesztési terveinek koordinálása, közös közlekedésfejlesztési, nemzetközi szállítási együttműködés.

A közlekedési integráció fő irányja az együttes tervezés. E téren a KGST-országok nagy utat tettek meg: a nemzetközi szállítások volumenének egyszerű összehangolásától eljutottak a közlekedésfejlesztési prognózisok kidolgozásáig.

A KGST-országok létrehozhatják és tovább fejlesztik az egységes konténer-

szállítási rendszert, amely a nagy úrtartalmú univerzális és speciális konténer alkalmazására épül. A konténeres szállítások volumene 1970-be viszonyítva 2,2-szeresére nőtt, 1977-ben 69,9 millió tonnát ért el.

A KGST-országok a cső- és gázvezetékek nagykapacitású hálózatának fejlesztésére nagy energiákat fordítottak a nemzetközi tüzelőanyag-szállítások sikeres lebonyolítására. A csővezetékek fejlesztése nemcsak a hatékony kőolaj, gáz- és vegyérték szállításokat biztosította, de lényegesen megerősítette a többi szállítási módot.

Ugyanakkor számos tényező hatására növekedni fog a közlekedés megterhelése. Először az integráció további fejlődése és elmélyülése fokozza a szállítási igényeket. Másodszor: látványlag a KGST-országok és a harmadik államok, különösen a fejlődő országok gazdasági kapcsolatainak bővülése várható, ami ismét csak növeli a szállítástokat, különösen a tengeren. Harmadszor a KGST-országokban és elsősorban a Szovjetunióban tovább folytatódik a termelőerők fejlesztése az újonnan képzett körzetekben. Az itt termelt nyersanyagok, tüzelőanyagok, ipari termékek mindegyike bekerülnek az integráció szférájába, ami szintén fokozza a közlekedés megterhelését. Negyedszer: az integráció fejlődésével együtt jár a közös építkezések megerősítése és a nagyszabású ipari létesítmények üzemeltetésének további növekedése. Ez ugyancsak növeli a közlekedés megterhelését.

Célprogram

az integrált fejlesztésre

A célprogram előírja a KGST-országok közötti hatékony közlekedési kapcsolatok — a határmenti vasúti csomópontok és kikötők fejlesztésével, a konténeres, és más korszerű módszerekkel történő szállítások bővítésével, az anyagmozgatási munkák gépesítésével történő biztosítását. A vasúti szállítási együttműködési megállapodások előírnyozzák a nemzetközi vonalak rekonstrukcióját és műszaki újrateljesítést a Szovjetunió határ menti építését a Szovjetunió Magyarországra és Csehszlovákiára, valamint az egységes konténeres rendszer további fejlesztését. Megállapodásokat írtak alá a Moszkva—Varsó—Berlin és a Moszkva—Bukarest—Sofia közötti közutak fejlesztéséről és rekonstrukciójáról. Számos megállapodás szövegezték a nemzetközi vonalak rekonstrukcióját és műszaki újrateljesítést a Szovjetunió határ menti építését a Szovjetunió Magyarországra és Csehszlovákiára, valamint az egységes konténeres rendszer további fejlesztését. Megállapodásokat írtak alá a Moszkva—Varsó—Berlin és a Moszkva—Bukarest—Sofia közötti közutak fejlesztéséről és rekonstrukciójáról. Számos megállapodás szövegezték a nemzetközi vonalak rekonstrukcióját és műszaki újrateljesítést a Szovjetunió határ menti építését a Szovjetunió Magyarországra és Csehszlovákiára, valamint az egységes konténeres rendszer további fejlesztését. Megállapodásokat írtak alá a Moszkva—Varsó—Berlin és a Moszkva—Bukarest—Sofia közötti közutak fejlesztéséről és rekonstrukciójáról. Számos megállapodás szövegezték a nemzetközi vonalak rekonstrukcióját és műszaki újrateljesítést a

A Pilishegyi Állami Gazdaság
megvételre felajánl
két, jó műszaki állapotban levő, üzemképes
**ZIL 130 G. TÍPUSÚ
TEHERGÉPKOCSIT**

A gépkocsik műszaki vizsgája lejárt.

Eladó továbbá
egy, alkatrészre felhasználható
ZIL 130 G. típusú tehergépkocsi

PILISHEGYI ÁLLAMI GAZDASÁG
Piliscsaba, 2081

Telefon:
Piliscsaba 172, 21-es mellék.
Telex: 224 292.
Ugyintéző: Burda Péter főmérnök.

„B” kategóriájú, Pest környéki vállalat
PÁLYÁZATOT HIRDET
anyaggyártó és beszerzési
osztályvezetői munkakör betöltésére

Feltételek: megfelelő végzettség,
több éves iparvállalati
és vezetői gyakorlat.
A pályázatot részletes önéletrajzzal
és a szakmai munka ismertetésével
„Gyógyszergyár 2340” jellegű,
a Felszabadulás tér hirdetőbe” kérjük.

**80 négyzetméteres
műhely,**
100 négyzetméteres
betonozott teraszal,
ipari árammal
kiadó

Keszár János, Budapest XIV.,
Argentina tér 3. (Báizs utcán)

Pestújhegy központjában
**ÜZLETHÁZ
GARÁZZSAL
ELADÓ**

Érdeklődni lehet:
7-től 9-ig és 16-tól 18 óráig,
a 410-305-ös telefonszámon.

Főkönyvelők!
**Nagykereskedelmi ár:
takarékoság**

Budapesti és
Pest megyei
vállalatok,
intézmények
rendelkezésére áll
Vevőszolgálatunk:
Budapest V., Aulich u. 5.
Tel.: 126-013 és 126-014.

Lerakatunk:
Budapest XIII.,
Mauthner Sándor u. 87/b.
Tel.: 498-091.

Műszaki lerakatunk:
Budapest V.,
Kossuth Lajos tér 16-17.
Tel.: 310-197.

A vidéki vállalatokat
és intézményeket
a megyeszékhelyeken
működő
nagykereskedelmi
lerakataink
szolgálják ki.

**VÁRJUK
SZÍVES MEGRENDELÉSEIKET**

Középemelésű, elektromos
**emelővillás
targoncát
bérelnék**

július 1-től,
egy negyedévre.

**FŐVÁROSI RUHAIPARI
VÁLLALAT**
Ugyintéző: Friedenthal Róbert,
telefonszáma: 423-338.

Felvesszünk
közgazdasági egyetemet vagy
számviteli főiskolát végzett
munkaerőt

**közigazdasági
osztályvezetői
munkakörbe,**

szövetkezeti tagok.
Legelőbb öt éves gyakorlat
szükséges.
A jelentkezéseket
önletrajzzal kérjük.

**DUNAPLAST
SZÖVETKEZET**
Személyzeti osztály
Budapest VI.,
Hunyadi tér 2.
Tel.: 220-294, 428-611.

Uj, nulla kilométeres,
**ZIL 131-es, speciális
terejáró
tehergépkocsi
eladó**

ATOMKI
Debrecen, Bem tér 18/c.
Telefon: 17-266
(hétfőtől péntekig).

**A Kiskunhalasi
Építőipari Vállalat**
FELVÉTELT HIRDET
**számítástechnikai
csoportvezetői
munkakör betöltésére**

Követelmény: felsőfokú rendszerszervezői végzettség
és legalább 3 éves, kivitelező építőipari számítógépes
szakmai gyakorlat.

Jelentkezni lehet a vállalat igazgatójának címzett
levélben. Részletes önéletrajzot
és az eddigi munkakörök leírását kérjük.

A vállalat címe: Kiskunhalas, Pf.: 42. 6401

A MEDICOR MŰVEK
debreceni

**ORVOSI MŰSZERGYÁR
MEGVÉTELRE KERES**

EV 701-es típusú
elektromos villástargoncához
**KÉT TOMOR KIVITELŐ,
HÁTSÓ KERÉKET**

Telefon: 15-655,
282-es mellék.
Ugyintéző: Sárközl.

Állami vállalatok, figyelem!
**Villanymotorok
tekerceselését,
villamosgépek
felújítását**

Állami vállalatoknak,
rövid határidőre
**VALLALJA
A GELKA
VILLAMOSGÉP-FELJÚJÍTÓ ÜZEM**
Debrecen, Segner tér 1.
(a Kisállomás mellett).

MEGÁLLAPODÁS SZERINTI FELTÉTELEKKEL
ÁTVEHETŐ
**Egy Univac 1005-ös típusú
számítógép**
egy UNIVAC READ PUNCH,
egy KS-1-es típusú klímazekrény,
valamint a következő gépösszeállítás:
egy IBM kollátor,
egy IBM doppler,
öt Soemtron 432-es rendezőgép,
egy SZAM lyukasztó és
egy SZAM javító lyukasztó.

ÁTADÓ MÉG
egy EC-7010-es típusú kártyalyukasztó és
egy EC-7022-es típusú
lyukszalaglyukasztó

Tájékoztatást ad: Gerencsér József osztályvezető.

GELKA

Üzemeltetési osztály
Budapest VII., Dohány u. 98.
Telefon: 212-636.

Szerszámgépek a BNV-n és a világpiacon

A fémmegegyező gépek árucsoportban a tavaszi BNV-n minden évben nagy számban, széles választékban szerepelnek a szerszámgépek és tartozékaik. Az idei vásáron a magyar termelő vállalatok — a Szerszámgépipari Művek, a Csepel Vas- és Fémtermékek Szerszámgyára, a Dösgyári Gépgyár — mintegy 80 külföldi cég — részben gyártó, részben a szerszámgépipar termékeit forgalmazó külkereskedelmi és képviselői vállalat — állított ki jóval több mint 100 szerszámgepet, standard- és különleges szerszámot, tartozékot.

Sokan sokfelét

A szerszámgépipar egyik jellemzője természetesen a magafajta nemzetközi specializációja — világszinten a gyártott gépek több mint 40 százalékát exportálják —, amit közvetett módon a BNV is érzékel. Amíg a vásár általában a kiállított több mint egyharmada magyar vállalat, amelyek a kiállítási terület csaknem felét vették igénybe, a szerszámgépek, szerszámok, gépelemek kiállításán a külföldi cégek minden tekintetben — számban, kiállítási területben és anyagban — dominálnak. A nemzetközi specializáció abban is kifejeződik, hogy majd minden kiállított gép más típus, más kategória, más célzattal.

Minden bizonnyal az sem véletlen, hogy a szerszámgépipar legjelentősebb országai — az USA és Japán kivételével — termékbemutatóval szerepelnek a vásáron s hogy az exportban élenjáró országok — pl. NSZK, Svájc — vállalatai nagy számban állítottak ki.

Az iparág két jelentős magyar vállalata — a SZIM és a CSM Szerszámgyára — az utóbbi években nagy léptékekkel haladt előre a termékstruktúra korszerűsítésében, amit a számjegy- és számítógépezés, továbbá az egyéb vonatkozásban progressio — nagy pontosságú, magas technológiát igénylő kiegészítő, speciális rendeltetésű — gépek arányának növekedése jellemző. A termékstruktúrában és műszaki színvonalban történt megújulásnak piaci bizonyítékai is vannak. A

hazai szerszámgépipar termelésének exportaránya ma már mintegy 80 százalék, nemzetközi összehasonlításban is rendkívül magas. (Csak Svájcban magasabb.) E két vállalat kivételének zömét a magas követelményeket támasztó piacokon értékesítheti, összes kivételben a nem rubeelszámolású export arányát az utóbbi években kb. megkétszerezte, mintegy 50 százalékra növelte. Egyébként az NC és CNC vezérelt szerszámgépek értékaránya a kiviteiben jelenleg már kb. 20 százalék, az olyan arányú, mint a világ szerszámgép-kereskedelmében, kiviteiben első és második helyen álló NSZK és Japán szerszámgép-exportjában.

Ez a gazdasági, műszaki és külpiaci háttérnek annak, hogy a SZIM és a Csepel Művek Szerszámgyára **ktzárólag NC-, CNC-vezérelt és egyéb progresszív gépeket állított ki.** (NC-vezérelt rövid eszterga, tárcsa és tengelyes eszterga, CNC-vezérelt esztergák, szerszámáró, optikai alakítóeszközök, egyéb gépek: sokszögtergák, rezgőbéllyeges vágó- és másológepek, automatikus gyártócella és egy hagyományos univerzális marogépproggresszív jellegű — mérőrendszerrel és digitális kijelzővel felszerelt — változata.)

A külföldi kiállítók — mind a szocialista országok, mind a tőkés cégek — szerszámgépeket is az iparág termelésében, termékstruktúrájában és nemzetközi kereskedelmében jelentősebb szerepet játszó országokból — a világ szerszámgép-kereskedelmében, kiviteiben első és második helyen álló NSZK és Japán szerszámgép-exportjában.

A világ szerszámgép-kereskedelmében jelentős szerepe van a KGST-országoknak, a kelet-nyugati kereskedelemnek. Az USA-t követően a világ második legnagyobb szerszámgép-felhasználója a Szovjetunió, amely több KGST-országhoz hasonlóan — kivétel: NDK és Csehországra — nettó importőr. Ezek az országok az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-kereskedelmében jelentős szerepe van a KGST-országoknak, a kelet-nyugati kereskedelemnek. Az USA-t követően a világ második legnagyobb szerszámgép-felhasználója a Szovjetunió, amely több KGST-országhoz hasonlóan — kivétel: NDK és Csehországra — nettó importőr. Ezek az országok az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A vásár nyújtotta műszaki információkat érdemes tágabb horizonton, továbbá gazdasági jellegű információkkal kiegészíteni. Sok évtizedes tapasztalat igazolja az acél- és a szerszámgép-kereslet „barometere” — szerepét, az előbbi rövid távon — már az adott évről — a szerszámgép-kereslet pedig egy-két évről előrejelzve utal a várható konjunktúrára. A szerszámgép-kereslet és -felhasználás előrejelzését szerepelnek hitelességgel azonban több jelenség, tény rontja. A kereslet nemcsak a fő felhasználók — általában a gépipar — különképpen az autópári — termelésfejlesztési szándékait befolyásolja, hanem adott esetben a dekonjunktúra vagy egyéb okok miatt szükségessé és tömegessé váló racionalizáló beruházások is.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

emelkedés által kikényszerített autópári típusváltás és nagyszabású racionalizálás volt. Az a követelmény, hogy az amerikai autópári átlagában a fajtájos fogyasztást kb. a felére kell csökkenteni, az USA gépkocsiparban a szerszámgéppark nagyarányú megújítását váltotta ki, az import az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A kereslet ösztönzői

A vásár nyújtotta műszaki információkat érdemes tágabb horizonton, továbbá gazdasági jellegű információkkal kiegészíteni. Sok évtizedes tapasztalat igazolja az acél- és a szerszámgép-kereslet „barometere” — szerepét, az előbbi rövid távon — már az adott évről — a szerszámgép-kereslet pedig egy-két évről előrejelzve utal a várható konjunktúrára. A szerszámgép-kereslet és -felhasználás előrejelzését szerepelnek hitelességgel azonban több jelenség, tény rontja. A kereslet nemcsak a fő felhasználók — általában a gépipar — különképpen az autópári — termelésfejlesztési szándékait befolyásolja, hanem adott esetben a dekonjunktúra vagy egyéb okok miatt szükségessé és tömegessé váló racionalizáló beruházások is.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

emelkedés által kikényszerített autópári típusváltás és nagyszabású racionalizálás volt. Az a követelmény, hogy az amerikai autópári átlagában a fajtájos fogyasztást kb. a felére kell csökkenteni, az USA gépkocsiparban a szerszámgéppark nagyarányú megújítását váltotta ki, az import az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

emelkedés által kikényszerített autópári típusváltás és nagyszabású racionalizálás volt. Az a követelmény, hogy az amerikai autópári átlagában a fajtájos fogyasztást kb. a felére kell csökkenteni, az USA gépkocsiparban a szerszámgéppark nagyarányú megújítását váltotta ki, az import az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-kereskedelmében jelentős szerepe van a KGST-országoknak, a kelet-nyugati kereskedelemnek. Az USA-t követően a világ második legnagyobb szerszámgép-felhasználója a Szovjetunió, amely több KGST-országhoz hasonlóan — kivétel: NDK és Csehországra — nettó importőr. Ezek az országok az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

emelkedés által kikényszerített autópári típusváltás és nagyszabású racionalizálás volt. Az a követelmény, hogy az amerikai autópári átlagában a fajtájos fogyasztást kb. a felére kell csökkenteni, az USA gépkocsiparban a szerszámgéppark nagyarányú megújítását váltotta ki, az import az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

emelkedés által kikényszerített autópári típusváltás és nagyszabású racionalizálás volt. Az a követelmény, hogy az amerikai autópári átlagában a fajtájos fogyasztást kb. a felére kell csökkenteni, az USA gépkocsiparban a szerszámgéppark nagyarányú megújítását váltotta ki, az import az elmúlt három évben majd háromszorosították s az ország, amely a múltban behozatalát meghaladó mértékben és értékben exportált, nettó importőr lett. Egyébként az autópári termelés és beszállítást növelő szerepe — Japán kivételével — kisebb-nagyobb mértékben valamennyi fejlett ipari országban érvényesült.

A világ szerszámgép-keresletét az elmúlt három évben folyamatosan, 1979-ben pedig jelentős mértékben — összehasonlítva az árral — a 10 százalékkal — emelkedett, meghaladta a 22 milliárd dollárt. A szerszámgép-kereslet rangsorát változtatlanul az NSZK vezeti (4 milliárd dollár értékű termeléssel), második az USA (3,9 milliárd), harmadik a Szovjetunió (2,9 milliárd), negyedik Japán (2,7 milliárd), ötödik Olaszország, amely kb. 1,4 milliárd dollár értékű szerszámgép-gepet gyártott. A KGST-országok az elmúlt évben a világ szerszámgép-keresletének 23,3 százalékát állították elő. A hetvenes évek elejéhez képest az ebben lényeges változást, hogy Japán jelent az iparágban is felzárkózott az élesoportba, s hogy a Távol-Kelet (Kína, Dél-Korea, Tajvan) szerszámgépgyártása, különösen az egyszerűbb gépekre igen nagy mértékben fejlődött.

A szerszámgép-kereslet fejlődésének mozgató-erőitől tényezőire utalnak a nemzetközi kereskedelem adatai, az export és az import országok közötti megoszlásának változásai. 1978-ban a világ szerszámgép-exportjának értéke 8,0, az import értéke pedig 6,2 milliárd dollár volt. Az elmúlt évben az export 9,4, az import értéke pedig 7,2 milliárd dollárra emelkedett. Az 1979. évi termelésnövekedésnek kb. fele — a legfontosabb exportőr-országokban annál nagyobb részben — a külpiaci értékesítés javára írható. A szerszámgépek világkereskedelmében 1976-1979 között két igen lényeges pozícióváltás következett be: az exportban évtizedek óta első helyen álló NSZK mögötti helyre kb. 1,1 milliárd dolláros kiviteli teljesítménnyel Japán került, míg a legutóbb szerszámgép importáló ország — a Szovjetunió megelőzte — az USA lett, amelynek szerszámgép-forgalmában az import aránya 20 százalékra emelkedett.

A szerszámgép-kereslet és -export elmúlt asztendők alatti fejlődésének szövevénye a tőkés országokban az olajár-

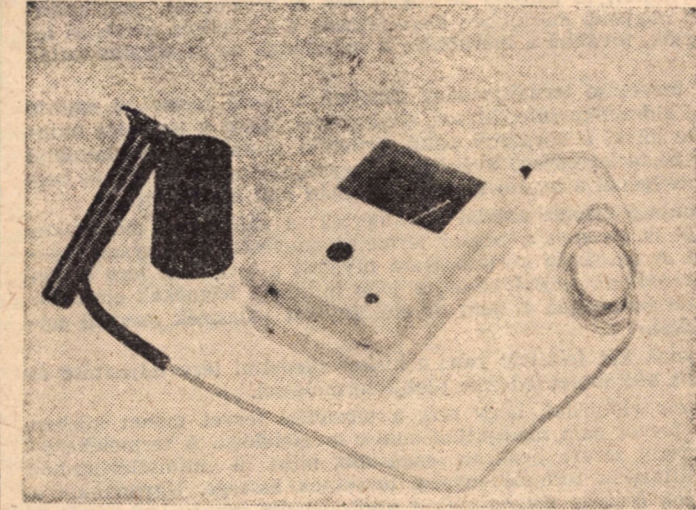

KÖZÜLETEK, VÁLLALATOK!

A 11/1979. (VII. 17.) NIM sz. rendelet meghatározza az egyes helyiségek maximálisan engedélyezett fűtési hőmérsékletét. A hőmérséklet mérésére alkalmas az OMH és az Energiafelügyelet által bevizsgált és ajánlott

VB 1-ES TÍPUSÚ LÉGHŐMÉRSÉKLET-MÉRŐ

Fogyasztói ára: 1710 Ft.

Gyártja: a
FŐVÁROSI FINOMMECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest VI., Nagydióra u. 14.
Telefon: 421-930.

Raktárról kapható és megrendelhető: a
MIGERT
Automatika osztályánál.
Budapest VI., Népköztársaság útja 2.
Telefon: 115-868.

*Öröközzük át
a BNV D parányjában,
az F12-es területen
rendezett
kiállításunkon*

*Bemutatjuk a már ismert és az
új típusú, importált és készülő gépeket
és anyagokat.*

A bemutatott helyszínen szabványosítások

*Konzervív munkavégzés
hatékony munkavégzés*

Világpiaci árak, ártendenciák

A NYERS- ÉS ALAPANYAGOK VILÁGPIACI ÁRÁNAK ALAKULÁSA (dollár/tonna)

	1979. évi átlagár	1980. augusztus	1980. jan.-aug. átlaga	1980. augusztus 1980. január	Várható Áralkulás
ENERGIAHORDOZÓK					
Kőolaj, 34°, FOB Perzsa-öböl	125	206	201	197	emelkedő
Benzin, 91 oktán, FOB Rotterdam	229	322	308	315	emelkedő
Gázolaj, FOB Rotterdam	271	382	362	315	kissé csökkenő
Fűtőolaj, max. 1%, kéntartalom, FOB Rotterdam	173	188	185	93	kissé csökkenő
KOHÁSZATI ALAPANYAGOK ÉS FÉLKÉSZ TERMÉKEK					
Tömbalumínium, fémtest, London, ab tözderaktár szabvány, vámoatlan, leszállítva	1 605	1 785	1 886	87	kissé emelkedő
Kanadai exportár, CIF fő kikötők	1 520	1 689	1 807	88	kissé emelkedő
Réz, katód, fémtest, London, ab tözderaktár	1 398	1 750	1 696	109	változatlan
Ón, fémtest, London, ab tözderaktár	1 949	2 008	2 200	80	kissé csökkenő
Ón, fémtest, London, ab tözderaktár	15 504	17 009	17 140	100	kissé csökkenő
Horgany, fémtest, London, ab tözderaktár	744	768	743	99	alig változó
Ólom, fémtest, London, ab tözderaktár	793	789	793	100	változatlan
Nikkel, fémtest, London, ab tözderaktár	1 208	852	844	76	alig változó
Nikkel, fémtest, London, ab tözderaktár szabvány, beraktározva Európában	5 751 a)	6 588	6 305	100	kissé emelkedő
Európában leszállítva	6 165	6 459	6 617	97	alig változó
Kobalt, szabadpiaci, beraktározva Európában	6 061 b)	7 353	7 579	104	változatlan
Kobalt, szabadpiaci, beraktározva Európában	73 545	45 415	49 451	86	alig változó
termelői, CIF	54 190	55 115	55 115	100	változatlan
Rúdacél, közös piaci exportár, FOB, 2,5% kereskedői jutallékkal	320	339	335	99	alig változó
Idomacél, közös piaci exportár, FOB, 2,5% kereskedői jutallékkal	317	327	321	100	alig változó
Hidrogen hengerelt finomlemez, FOB, közös piaci exportár, 2,5% kereskedői jutallékkal	372	397	393	101	alig változó
Durvalamez, közös piaci exportár, FOB, 2,5% kereskedői jutallékkal	313	332	331	102	alig változó
MEZŐGAZDASÁGI EREDETŰ IPARI NYERSANYAGOK					
Nyersgumi, London, RSS 1	1 306	1 443	1 512	84	kissé emelkedő
Gyapj	1 700	2 110	1 996	109	emelkedő
Kőszén, Liverpool, A-index hosszú szálú, egyiptomi, GIZA 70, F. G.	3 427	3 409	3 408	100	változatlan
Zsír	5 427	6 015	5 933	106	alig változó
CIF Anglia	4 429	4 955	4 723	105	alig változó
ausztrál, finom, 64's	4 153	4 343	4 246	97	alig változó
ausztrál, közepfinom, 58's új-zélandi, durva, 46's	429	408	426	93	kissé csökkenő
Juta, bangladesi, white D, CIF cszak-európai kikötők	2 444	1 406	1 454	70	csökkenő
Nyersbőr, Liverpool	2 909	1 816	1 818	70	csökkenő
ausztrál, ökörbőr, 16-21 kg USA, ökörbőr, 10-20 kg argentin, frigorifico ökörbőr, 19-22 kg	2 110 d)	1 387	1 489	76	csökkenő
Fenyőfűrészár, FOB svéd kikötő	180	223	217	106	változatlan
luc (dollár/m ³)	225	263	260	104	változatlan
borovi, us (dollár/m ³)	421	536	519	109	változatlan
Cellulóz, fehérített szulfit, CIF lenyel kikötő	186	212	202	101	alig változó
Kukorica, USA eredetű, No. 3., sárga, CIF Rotterdam	136	167	141	128	alig változó
Árpa, kanadai takarmány, No. 2., CIF London	194	214	212	109	kissé csökkenő
Fehércukor, London	260	778	639	176	kissé emelkedő
Kávé, Robusta, London	3 505	2 809	3 444	82	kissé csökkenő
Kávé, arabica, London	3 346	2 302	2 909	70	alig változó
Vágó marha, extra, üsző, élő súly, Kopenhagen	1 612	1 740	1 679	108	alig változó
Elo sertés, 145-180 kg-os, élő súly, Milánó	1 470	1 390	1 389	70	emelkedő
Csirke, sült, 1 kg alatt, NSZK átlagár	1 790	1 857	1 923	97	kissé csökkenő
MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK					
Szójadara, USA eredetű, 44%-os, CIF Rotterdam	244	238	224	106	emelkedő
Hallisa, 64%-os, land F Hamburg Napraforgóolaj, ex-tank Rotterdam	295	489	488	109	alig változó
Lenolaj, ex-tank Rotterdam	761	656	609	102	csökkenő
Repeolaj, holland, FOB ex-mill Szójajal, holland, FOB ex-mill	642	684	679	104	csökkenő
Biz, olasz eredetű, No. 1, London	608	583	509	100	kissé csökkenő
Biz, USA eredetű, No. 1, 14%-os, Dark Northern Spring, CIF Rotterdam	664	637	593	105	csökkenő
615	644	631	101	kissé emelkedő	
Kukorica, USA eredetű, No. 3., sárga, CIF Rotterdam	186	212	202	101	alig változó
Árpa, kanadai takarmány, No. 2., CIF London	136	167	141	128	alig változó
Fehércukor, London	194	214	212	109	kissé csökkenő
Kávé, Robusta, London	260	778	639	176	kissé emelkedő
Kávé, arabica, London	3 505	2 809	3 444	82	kissé csökkenő
Vágó marha, extra, üsző, élő súly, Kopenhagen	3 346	2 302	2 909	70	alig változó
Elo sertés, 145-180 kg-os, élő súly, Milánó	1 612	1 740	1 679	108	alig változó
Csirke, sült, 1 kg alatt, NSZK átlagár	1 470	1 390	1 389	70	emelkedő
1 790	1 857	1 923	97	kissé csökkenő	

a) jegyzés 1979. április 23-tól
b) 11 havi átlag
c) 8 hónap átlaga
d) 4 hónap átlaga

FIGYELŐ, 1980. OKTÓBER 1.

Ár- és világpiaci prognózisok szükségessék

A külkereskedelmi áralkulást követő termelői árrendszer növelte az információk iránti igényeket. Több és alaposabb ismerettel kell rendelkezni a világpiaci és saját külkereskedelmi árak változásáról és behatóbban kell elemezni az áralkulásra ható tényezőket is. Hogy a világpiaci ármegmozgásokat ne csak figyeljük-kövessük, hanem egyre gyakrabban rugalmasan reagálni is tudjunk rájuk, megalapozott ár és piaci prognózisokra van szükség. Az egyes termékcsoportok nyitányes árai és a jövőbeni áralkulásra vonatkozó információk azonban elterő nehézséggel és eltérő módszerekkel szerezhetők be.

Az információk forrásai

A tözsdén vagy más központi, szervezett piacon gazdát cserélő nyersanyagokról és mezőgazdasági termékekről a tényleges áralkulást mutató ismeretek viszonylag könnyen hozzáférhetők. A londoni részjegyzés, vagy a chingai bűzár-folyamok már a nyugati napilapok is közlik, a specializált szakajtó pedig az áralkulást folyamatosan értékeli. Ebben az áralkulást folyamatosan értékeli. Ebben a körben tehát a már megkötött üzletek árai is könnyen értékelhetők, hiszen a tözsdé, vagy más szervezett piaci ár megbízható „kályha”, ahonnan el lehet indulni. (Természetesen az adott termékből a tözsdén csak bizonyos minőségű fajtákat jegyeznek, az értékelésnek tehát adott esetben a paraméterek különbözőségeivel is számolni kell.)

Más a helyzet a késztermékeké. Ezek világkereskedelmét — hisz a gazdát cserélő áruk nem homogének — a tözsdé nem segítheti. Míg a tözsdéi termékek áralkulása a saját segítségével nyomom követhető, addig a késztermékek — nem világpiaci, hisz ez a fogalom értelmetlen, hanem „konkurrens” — áralkulása a szakajtóban közölt információk mellett inkább az üzleti tábornakon keresztül kiserhető figyelemmel. A konkurrencia eladási áraitól szóló híradások értékelése is nehezebb, mert az ár sok tényező hatására tükrözhető (például hitel feltételek, a szerviz megoldása, alkotászállások volumene stb.). Hatással vannak az elérhető árakra olyan nehezen számszerűsíthető faktorok is, mint a szállítói hírneve, a termék minősége, az eladó és a vevő üzleti kapcsolatainak tradíciói.

Amíg a késztermékekről az árinformáció beszerzése és értékelése egyaránt nehezebb munka, addig a késztermékek jövőbeni áralkulása, véleményem szerint, a tözsdéi termékekénél könnyebben prognosztizálható. A késztermékek áralkulásában ugyanis nem figyelhető meg — csak kivételes esetekben, így egyes gyógyszertermékekénél — fluktuáció, a nyersanyagokkal, mezőgazdasági termékekkel szemben a késztermékekárindexek többnyire csak emelkednek. (Mindez persze nem zárja ki azt, hogy egyes elavult cikkek árai akár folyamatosan csökkenjenek. Méréselődhet az ár akkor is, ha a kínálat hirtelen megnövekszik, mivel a piacra új szállítók léptek be.) A világpiaci persze csak az átlagos ráfordításokat honorálja, az annál nagyobb anyagfelhasználassal vagy az attól elmaradó termékennyel gyártott cikkek értékesítése értelemszerűen csak veszteséggel történhet.

Támpontok az előrejelzéshez

Költségarányos árak esetén a prognosztizáló jogosan járhat el úgy, hogy a ráfordítások változásából indul ki. Ezek közül viszonylag szűk határok között becsülhető a konkurrensáraknál jelentkező bérnövekedés mértéke, míg az anyagár-emelkedések beszüntözhető hatásait a készletpolitika vagy a fokozott anyagtakarékosság részben tempóját. Az előrejelzéshez jó támpontot adnak az egyes fontos országok várható inflációs rátáiról készített elemzések is. Végezetül pedig: kicsi a prognózis hibahatára. Tétélezük fel, hogy egy adott termék árától az a vélemény, hogy az elkövetkezendő évben 8 százalékkal növelhető. Lehet, hogy csak 6 százalékkal tudunk elérni, de lehet, hogy 10 százalékkal. Az eltérés mindkét esetben csak két százalékpont, „Előjelet” azonban — emelkedés helyett csökkenés következne — nem normális körülmények között lehetetlen hibáznunk.

A késztermék-árrögnózisok fenti tulajdonságaival függ össze, hogy például egy nagy amerikai cégnél korántsem tulajdonítottak olyan nagy fontosságot az árrögnózisnak. Ok helyett a termék piaci kilátásait elemezték. Abból indultak ki, hogy ha a cikkre lesz a jövőben kereslet és ők ezt élenjáró műszaki színvonalon, versenyképesen tudják kielégíteni,

az elérhető árral sem lesz gondjuk. Azt a piac „hozza magától”. Láttuk fentebb, hogy a szervezett piaccal rendelkező, elsősorban nyers és alapanyagjellegű termékek áralkulásáról tájékozódni viszonylag könnyű. Az információ munka lényege ebben az árkörben nem az adatok megszerzése, hanem azok értékelése. Az áralkulás magyarázata, az ármegmozgásra ható tényezők feltárása adhat lehetőséget a jövőbeni árrendenciák valószínűsítésére és — ezért szükséges az elemzés! — a rugalmas reagálás kimunkálására.

A gond azonban éppen az áralkulásra ható tényezőkkel van. Korábban szinte axióma volt, hogy az ásványi nyersanyagok áralkulását — hisz a kínálati oldal rövidtávon rugalmatlan — alapvetően a kereslet (tehát az általános gazdasági konjunktúra) határozza meg. Easonló alaptétel vonatkozik a mezőgazdasági termékekre is, csak fordítottan. Itt ugyanis általában a kereslet tekinthető inkább rugalmatlannak és a kínálat változik a terméstől függően. Az természetesen a múltban is előfordult, hogy a fenti gazdasági jellegű tényezők hatásait politikai események, pénzügyi krízisek stb. közömbösítették és időlegesen azok váltak az árrendencia meghatározójává. Ez a jelenleg tehát nem volt ismeretlen. Amit viszont napjaink új tényezőjeinek értékelhetünk, az, hogy a nem-gazdasági faktorok száma nőtt, előfordulásuk gyakorisága megsokszorozódott.

A nem-gazdasági tényezők hatása

Napjaink tökések világ gazdaságában a papírpiac iránti bizalom általánosságban csökkent és a befeltek az inflációtól való féltelmükben vagyonuk értékállóváadásának megőrzésére új módszerekkel kísérleteznek. Korábban ilyen helyzetben csak a nemeselemek vásárolták fel, 1979-ben már a szinesfémeket is. Megnőtt tehát a nem-termelési kereslet szerepe a piacon. Ez a kereslet pedig már nem a konjunktúrára érzékeny, hanem — például — az általános pénzügyi bizonytalanság számszerűen nehezen kifejezhető mértékére.

A múltban is előfordult, hogy egyes politikai események jelentősen befolyásolták a nyersanyagpiacokat. Napjainkban azonban a helyzet más. Folyamatosan léteznek válságok, ahol a helyzet kiéleződése vagy enyhülése azonnali kiváltója tözsdéi folyamatoknak. A világpiaci árak nagymértvű fluktuációja — érthető módon — felerősíti a tözsdén a spekulációt is és ez ugyancsak visszahat az árpiacra is. Mindezekből néhány következtetést érdemes levonni.

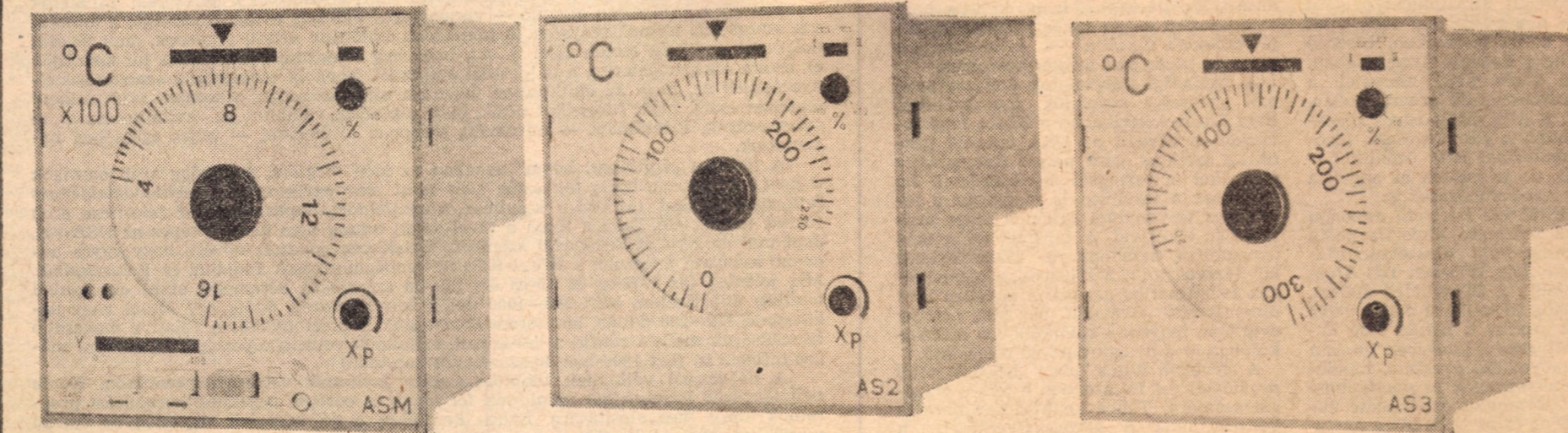
Először: ilyen körülmények között nem is lehet pontos árrögnózis készíteni. 1980 elején például a réz áralkulását egyes nyugati szakemberek úgy ítélték meg, hogy hamarosan elérni tonnáknál a 2000 fontot. Ez az akkori árszínvonalhoz képest jelentős emelkedést jelentett volna. Mások, szintén neves szakemberek, azt hangoztatták, hogy a réz ára 800 font-ra esik majd. Ez az akkori szinthez képest meredek csökkenést mutatott volna. (Jelenleg a rézárak a második variációt igazolják.) Mindkét változat indokolható volt, de mindkettő eltérő piaci stratégiát tett volna szükségessé. Mindenképpen számolni kell azonban azzal, hogy a piacaon mutatózó árrögnózisok a nemzetközi politikai klíma változásai, egyes fővárosi kormányok gazdaságpolitikai intézkedései, vagy különböző monetáris fejlemények rövid idő alatt akár az ellenkezőjére változtathatják.

Másodszor: aki ebben a termékterületen prognózist készíti, a hagyományos keresleti-kínálati tényezők vizsgálata mellett nem tekinthet el a szélesebb kitekintésről sem, tisztában kell lennie például a tözsdéi katarisok piacain történésekkel és előre kell becsülnie általános politikai és gazdasági folyamatokat és azok árrapiaci hatásait is.

Ilyen körülmények között fokozott jelentősége van a külkereskedő tapasztalatának. A döntés kockázata természetesen mindenképpen nagy. „Retrospektív” egy adott kötet bírálni — vásároltunk egy adott időpontban, pedig később az ár még lejjebb ment — nyilvánvalóan értelmetlen. Azt lehet csak számonkérni, hogy a döntés időpontjában rendelkezésre álló információkat a döntéshozó megfelelően elemelte-e? A felgyorsult világgazdasági ármegmozgások időszakában különösen fontos a gyors reagálás, a rugalmas döntéshozatali mechanizmus. Ha az árinformációt azonnal gyakorlati cselekvésre tudjuk változtatni, kedvező átmeneti tendenciákat tudunk kihasználni. Ha ez nem megy, úgy a világpiaci áraknak csak passzív szemlélői leszünk.

Lőrincze Péter

Új típusú, mérőmű nélküli szabályozók

A S 2: kétállású szabályozó

A S 3: háromállású (hűt-fűt) szabályozó

A S M: háromállású szabályozó a motoros végrehajtószervezhez

Használatával hőmérséklet, klimatechnikai, illetve épületgépészeti szabályozások oldhatók meg.

Előnyei: beépített hidegkompenzátor és hőelemtörés-jelző

kívülről dugaszolható relék

LED Soros Kijelző

Kis tömeg és geometriai méretek

beépített vonalkiegszítő potencióméter

GANZ MŰSZER MŰVEK
Budapest XIX., Vörösmarty útja 64. 1191.
Tel.: 470-740.
Forgalomba hozza: a
MIGERT

FIGYELŐ, 1980. OKTÓBER 1.

